Lietas Nr.C29 750013

Lietas arhīva Nr.C-3688/14

S P R I E D U M S

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā, 2014.gada 08.aprīlī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa

šādā sastāvā:

tiesnese D.Dzērviniece

ar sekretāri K.Mediku,

piedaloties prasītājas pārstāvim /pers. B/

atbildētājam /pers. C/,

zv.advokātei I.Karlovskai

izskatīja **atklātā** tiesas sēdē Rīgā, Lomonosova ielā 10, civillietu **/pers. D/** prasībā pret **/pers. C/** par uzturlīdzekļu piedziņu,

konstatēja:

ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 16.septembra lēmumu pieņemts prasītājas - **/pers. D/** prasības pieteikums pret atbildētāju – **/pers. C/** par uzturlīdzekļu piedziņu un ierosināta civillieta.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus meitas /pers. E/ uzturēšanai Ls 1800,00 gadā, atbildētājs bērna uzturēšanā nepiedalās. Bērns dzīvo kopā ar prasītāju. Kopējie izdevumi mēnesī tikai par meitas uzturēšanu (par pārtiku, medikamentiem, ārstu konsultācijām, apģērbu) pārsniedz Ls 300,00. Prasītāja lūdz visus izdevumus, kas var rasties lietas izskatīšanas gaitā piedzīt no atbildētāja.

2013.gada 23.oktobrī tiesā saņemti atbildētāja /pers. C/ paskaidrojumi, kuros norādīts, ka prasību neatzīst, jo kopš brīža, kad bērns ticis reģistrēts uz viņa vārda, uzturlīdzekļus bērnam maksājis un arī turpinās maksāt labprātīgi. Atbildētāja apgādībā ir vēl viens bērns-meita /pers. F/, kurai atbildētājs arī maksā uzturlīdzekļus. Ar /pers. D/ atbildētājs nekad nav dzīvojis kopā un viņiem nekad nav bijusi kopīga saimniecība. Viņu starpā pastāvējušas tikai gadījuma rakstura intīmas attiecības. Prasītājai bērna ieņemšanas periodā bijuši jau 42 gadi, un viņa ļoti vēlējusies bērnu. Atbildētājs prasītājai paskaidrojis, ka viņam ir ģimene-oficiāla laulība ar /pers. G/, kurā drīz piedzims bērns, ka ģimeni pamest negatavojas. Uz ko prasītāja atbildētājam atbildējusi, ka viņai nekas no atbildētāja nav vajadzīgs, tikai, lai viņš kļūst par bērna tēvu. Prasītāja pat piedāvājusi aiziet pie notāra, lai noformētu visu to rakstiski un atteiktos arī no uzturlīdzekļiem nākamajam bērnam. Atbildētājs ar prasītāju aizgājis uz klīniku EGV centrs Rīgā, Ģertrūdes ielā, kur nodevuši analīzes, lai pārbaudītu vai atbildētājs var kļūt par spermas donoru. Tur noskaidrojuši, ka mākslīgā apaugļošana ir ļoti dārgs process, visbeidzot atbildētājs piekritis kļūt par tēvu intīmo sakaru ceļā. 2012.gada vasarā prasītāja atbildētājam paziņojusi, ka ir stāvoklī un atbildētājs kļūs par tēvu. Tad prasītāja radikāli mainījusi savu taktiku. Viņa sākusi atbildētāju visādā veidā terorizēt, pieprasījusi, lai šķiras no sievas. Īpaši agresīva prasītāja kļuvusi pēc meitas piedzimšanas, atbildētājam tikušas sūtītas dažāda satura draudu vēstules. Nepārtraukti ticis zvanīts uz mobilo tālruni. Atbildētājs nav bijis pārliecināts, ka ir /pers. E/ bioloģiskais tēvs, jo ir viņam kļuvis zināms, ka bērna ieņemšanas periodā prasītāja uzturējusi intīmas attiecības ne tikai ar atbildētāju, bet arī ar vēl vienu citu vīrieti. Tādēļ pēc bērna piedzimšanas, pēc atbildētāja iniciatīvas tikušas veiktas DNS analīzes. Kad saņēmis apstiprinošu rezultātu, nekavējoties devies pie notāra un sastādījis iesniegumu Dzimtsarakstu nodaļai, lūdzot viņu reģistrēt kā tēvu /pers. E/ dzimšanas reģistrā. Uz šī iesnieguma pamata Dzimtsarakstu nodaļā prasītāja reģistrējusi atbildētāju par /pers. E/ tēvu. Tūlīt pēc bērna reģistrēšanas uz atbildētāja vārda sācis pārskaitīt /pers. D/ uzturlīdzekļus bērna uzturam Ls 60,00 apmērā mēnesī. Lielāku summu pārskaitīt atbildētājam nav iespējams, jo viņa apgādībā ir vēl viens bērns - /pers. F/, dzimusi /datums/, kuras uzturam maksā uzturlīdzekļus Ls 80,00 mēnesī. Atbildētāja alga ir Ls 420,00 mēnesī, viņam pašam arī ir nepieciešami līdzekļi uzturam, apģērbam, apaviem, samaksai par dzīvokli un komunālajiem pakalpojumiem. Uzskata, ka uzturlīdzekļi ir samērojami ar viņa spējām tos maksāt un ar 7 mēnešus vecās /pers. E/ vajadzībām. Iepazīstoties ar prasītājas bērnam nepieciešamo uzturlīdzekļu aprēķinu, vēlas norādīt, ka tajā minētie

ikmēneša izdevumi ir stipri paaugstināti. Neatzīst un uzskata, ka nav pierādīts fakts, ka 7 mēnešus vecam bērnam katru mēnesi būtu jāpērk drēbes par Ls 70,00 un katru mēnesi būtu jāpērk rotaļlietas par Ls 15,00. Tāpat nav pierādīts, ka bērnam ik mēnesi būtu nepieciešami apmaksāti ārstniecības pakalpojumi, jo šos pakalpojumus valsts nodrošina bez maksas. Nav pierādīts arī tas, ka bērna pārvadāšanai būtu jāizmanto maksas transports. Attiecībā uz pieminētajiem neregulārajiem vienreizējiem iepirkumiem, zina, ka šo priekšmetu iegāde pilnībā tiek segta no valsts piešķirtā bērna piedzimšanas pabalsta. Bez tam nav pierādījumu par to, ka būtu pirkta jauna gulta, jauni rati, bērna vanna un barošanas krēsliņš. Neatzīst un uzskata, ka viņam nav jāapmaksā plastikāta logu uzstādīšana un komunālie pakalpojumi par dzīvokli, kurš pieder prasītājai un kurā ir deklarēti vairāki cilvēki. Par plastikāta logu uzstādīšanu nav pievienota kvīts par apmaksu un līgumā nav norādīts datums un līguma numurs. Ņemot vērā visu minēto, meitas /pers. E/ uzturam piekrīt maksāt Ls 60,00 mēnesī, kurus pašreiz labprātīgi, kopš bērna reģistrācijas uz viņa vārda, bez tiesas sprieduma maksā, tādēļ uzskata, ka tiesāšanās par uzturlīdzekļu piedziņu nav nepieciešama.

2013.gada 25.novembrī tiesā saņemta prasītājas /pers. D/ atsauksme uz atbildētāja paskaidrojumiem, kurā norādīts, ka prasītājs maldina tiesu par savu patieso mantisko un finansiālo stāvokli, kā arī nespēju maksāt ik mēnesi bērna uzturlīdzekļus 150,00 latu apmērā. Prasītāja īpašumā un turējumā atrodas vairāki transportlīdzekļi un nekustamais īpašums. Prasītājam pietiek līdzekļu automašīnas un nekustama īpašuma uzturēšanai, bet viņš nespēj nodrošināt bērnam uzturlīdzekļus pat valsts noteiktā iztikas minimuma apmērā. Ikmēneša uzturlīdzekļu maksājumu noteikšana par 60,00 latiem ir nepamatota un nesamērīga, ņemot vērā prasītāja faktiskos naudas uzkrājumus, tēriņus un dzīves kvalitāti. Nav saprotams un pamatots atbildētāja apgalvojums par to, ka savai otrai meitai (/pers. F/) viņš piekrīt maksāt uzturlīdzekļus Ls 80,00 apmērā, bet /pers. E/ tikai Ls 60,00. Vispārinājumā „par tiesu praksi strīdu izskatīšanā par aizgādības (kopīgas, atsevišķas, ikdienas) un saskarsmes tiesībām un uzturlīdzekļiem bērnam" paredzēts, ka jēdziens „ bērna uzturēšana" saistīts ar Civillikuma 177. panta ceturtajā daļā noteiktajiem kritērijiem, proti, bērna ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšana, bērna kopšana un viņa izglītošana un audzināšana (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam), kas ņemami vērā, nosakot uzturlīdzekļu apmēru, un samērojams ar abu vecāku mantisko stāvokli. Civillikuma 179. panta pirmajā daļā noteiktais vecāku pienākums uzturēt bērnu ir absolūts, beznosacījuma vecāku pienākums, vienīgi uztura prasības un saņemšanas apmērs saistīts ar vecāku mantas stāvokli. Galvenie principi, no kuriem jāvadās, nosakot uzturlīdzekļus, ir: vecāku mantiskais stāvoklis; bērnam nepieciešamo izdevumu apmērs. Nosakot bērna uzturlīdzekļu apmēru, tiesa vadās no likumā noteiktajiem kritērijiem, kas saistīti ar bērna tiesībām uz pilnvērtīgiem dzīves apstākļiem un ņemot vērā abu vecāku mantisko stāvokli. Tā Augstākā tiesa 2007. gada spriedumā lietā Nr. PAC-0441, PAC 30299203 atzina, ka. nosakot bērna uzturlīdzekļu apmēru Ls 100 mēnesī, apelācijas instances tiesa ir vadījusies no likumā noteiktajiem kritērijiem un, kaut arī atbildētāja darba alga ir mazāka nekā prasītajai, apelācijas instances tiesa ir ņēmusi vērā to, ka atbildētājam ir iespējas savus ienākumus palielināt. Tātad tiesa spriedumā ir vērtējusi ne tikai atbildētāja mantisko stāvokli uz lietas izskatīšanas brīdi, bet arī atbildētāja faktisko iespēju nopelnīt jeb darbaspējas, kas ietver sevī konkrētās personas vecumu, izglītību, darba pieredzi, veselības stāvokli un citus personību raksturojošus faktus. Ņemot vērā to, ka prasītājs ir fiziski vesels, ar lielu darba pieredzi, viņam ir iespējas palielināt savus ienākumus vairāk nekā par Ls 420,00 (četri simti divdesmit lati 00 santīmi) mēnesī. Nepiekrīt atbildētāja viedoklim par to, ka tiesāšanās par uzturlīdzekļu piedziņu nav nepieciešama, jo atbildētājs sāk maksāt uzturlīdzekļus bērna /pers. E/ uzturēšanai tikai pēc prasības pieteikuma saņemšanas un viņai ir bažas par to, ka atbildētājs tos maksās bez tiesas sprieduma.

Tiesas sēdē prasītājas pārstāvis /pers. B/ prasību uzturēja daļēji, norādot, ka ņemot vērā lietai pievienotos pierādījumus un paskaidrojumus un, ņemot vērā atbildētāja materiālo stāvokli, uztur prasību tikai daļēji un lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus Ls 80, jeb EUR 112 apmērā ik mēnesi bērna uzturēšanai. Prasītājas pārstāvis paskaidroja, ka prasītājai un atbildētājam ir kopīga meita /pers. E/, kura piedzima 2013.gada 25.martā un starp prasītāju un atbildētāju ir strīds par uzturlīdzekļu apmēru. Ņemot vērā, ka atbildētāja darba alga ir Ls 420 apmērā un viņam ir arī vēl viens bērns, kuram viņš maksā uzturlīdzekļus Ls 80,00 apmērā, uzskata, ka Ls 80,00, ko prasītāja lūdz piedzīt /pers. E/ uzturam ir pietiekama summa, ko atbildētājs var maksāt ik mēnesi bērna uzturam, ņemot vērā algu un ņemot vērā, ka vienam bērnam viņš jau maksā Ls 80,00. Uzskata, ka godīgi būs maksāt līdzīgu summu, ne vairāk un ne mazāk, jo abi bērni ir mazgadīgi un ja atbildētājs var maksāt vienam bērnam Ls 80,00, tad domā, ka otram bērnam arī ir iespējams maksāt Ls 80,00, kas ņemot vērā atbildētāja algu, nav pārmērīga summa. Var arī apliecināt, ka atbildētājs regulāri un godprātīgi maksā Ls 60,00 bērna uzturam, bet uzskata, ka Ls 60,00 ir maza summa, un šo summu ir iespējams mazliet palielināt. Ls 80,00 ir normāla, loģiska summa, ko atbildētājs var maksāt, lai viņam paliktu nauda savām vajadzībām. Ņemot vērā minētos apstākļus, lūdz piedzīt no atbildētāja meitas /pers. E/ uzturam uzturlīdzekļus Ls 80,00 apmērā ik mēnesi līdz bērna pilngadības sasniegšanai. Papildus paskaidroja, ka prasītāja pašlaik strādā, pēc pārstāvja rīcībā esošās informācijas, viņas ienākumi ir *euro* 430,00 pirms nodokļu nomaksas. Prasītāja dzīvo kopā ar vecākiem, vecāku dzīvoklī, kas pieder viņiem, viņiem ir kopīgs budžets. Prasītājas vecāki ir pensionāri un saņem pensiju. Transportlīdzeklis prasītājai nepieder. Kā arī paskaidroja, ka uz šodienu bērnu drēbju cena ir liela, lai pirktu jaunu apģērbu, nevis lietotu "second hand" veikalos. Bērns ātri pieaug, un katru mēnesi ir jāpērk jaunas drēbes, dažreiz drēbes var būt arī bojātas un nav iespējams tās lietot. Uzturlīdzekļu aprēķinā ir iekļauti arī higiēnas līdzekļi, kas dārgi maksā. Autiņbiksītes viens iepakojums maksā gandrīz *euro* 20,00, tās ir vajadzīgas dažas reizes dienā, bērns ir mazs, un viņam tās ir nepieciešams. Vēl ir bērna kopšanas līdzekļi, kas ir nepieciešami, lai uzturētu bērnu. Ls 25,00 ir daļa no komunālo pakalpojumu kopējās maksas, kas ir bērna daļa, jo dzīvoklī dzīvo 3 vai 4 cilvēki. No savas prakses zina, ka ir grūti braukt ar bērnu sabiedriskajā transportā, tas nav komfortabli, vieglāk ir braukt ar taksometru. Uzskata, ka šī pozīcija ir pamatota. Kas attiecas uz ēdināšanu - prasītāja nevar bērnu barot ar krūti, jo viņai nav piena, tāpēc viņa bērnu baro ar sintētiskajiem produktiem, tāpēc katru nedēļu vajag pirkt šo pārtiku. Vēl ir iegādāta gultiņa, vanna utt., jo bērnam vajag arī kur gulēt un mazgāties. Par logiem var paskaidrot, ka tie tika nomainīti, lai uzlabotu dzīves apstākļus, tai skaitā arī bērnam. Lūdza prasību apmierināt.

Tiesas sēdē atbildētājs /pers. C/ prasību neatzina, un paskaidroja, ka var pateikt, ka ar prasītāju bijis sarunāts un norunāts, ka viņš kļūs par bioloģisko tēvu. Līdz šim brīdim atbildētājs bērnu nav redzējis, nekādas sarunas par ģimeni nav pat bijušas. Var atzīt, ka ir tādā stāvoklī, ka ir vainīgs, ka prasītājai uzticējies. Atbildētājam ir viens bērns, viņš ir šķīries ar sievu, zina, kas bērnam ir nepieciešams. Pēc saraksta, ko piedāvā prasītāja, daudz sanāk. Ir atkarīgs no cilvēka, kur pērk autiņus, salvetes utt. Piemēram, ja cilvēkam ir alga *euro* 300,00, prasītājai sanāk, ka viņa tērē vairāk uz bērnu nekā pēc saraksta. Alga ir viena, bet sarakstā ir vairāk. Par Ls 80,00 atbildētājs uzskata, ka ir daudz, ja viņš maksās katram bērnam Ls 80,00, tad viņam nekas nepaliks. Atbildētājam pašam ir kredīts, māte ir pensionāre. Atbildētājs ir Valsts policijas darbinieks, pēc 2 gadiem viņam ir jāiet pensijā. Tā kā ir amatpersona, viņam nav iespējas dabūt kaut kādus papildus ienākumus. Atbildētājam ir sarežģīts darbs, viņš strādā tiesu ekspertīzē, viņa darbs ir saistīts ar nenosakāmiem līķiem, papildus darbu viņš nevar dabūt. Atbildētājam ir tikai automašīna un dzīvoklis. Atbildētāja ienākumi pēc nodokļu nomaksas ir Ls 420,00. Tas ir atkarīgs no tā, cik darba paveic, cik personas noskaidro, atpazīst.

Atbildētājam ir noteikta amatalga. Atbildētājs grib, lai uzturlīdzekļi ir jāmaksā tik, cik noteikts MK noteikumos. Kā arī paskaidroja, ka atbildētājam ir informācija, ka prasītājai ir brālēns, kuram ir sava firma, bērnu veikals. Domā, ka brālēns var pa puscenu sagādāt drēbe bērnam. Ne tik ātri bērni aug, ka katru mēnesi būtu jāpērk drēbes. Pietiek ar reizi 3 mēnešos. Attiecībā uz kredītu, atbildētājam līdz šī gada beigām ir jāsamaksā *euro* 1500. Komunālie pakalpojumi ir atkarībā no gadalaika. Atbildētājam ir jāmaksā par apkuri, elektrību, gāzi no Ls 40,00-100,00. Transporta izdevumi sastāda ap Ls 70,00, vēl ir jāmaksā par internetu, telefonu, mobilo telefonu, ēšanu, apģērbu.

Tiesa, noklausījusies pušu paskaidrojumus tiesas sēdē un pārbaudījusi lietas materiālus, uzskata, **ka prasība ir apmierināma daļēji**.

Ar 2014.gada 1.janvāri Latvijas Republika iestājās Eirozonā, līdz ar to no 2014.gada 1.janvāra Latvijas Republikā nacionālā valūta ir *euro* un visi norēķini notiek *euro* valūtā. Saskaņā ar Padomes 1997.gada 17.jūnija Regulu (EK) Nr.1103/97 civillietās, kas uzsāktas līdz 2014.gada 1.janvārim, lietu izskatot pēc būtības, spriedumā tiesa summas, kas norādītas latos, konvertē saskaņā ar Padomes noteikto maiņas kursu (1 *euro* = 0,702804 lati) un noapaļojot saskaņā ar Euro ieviešanas kārtības likuma 6.pantu, spriedumā norādot summu gan latos (informatīvi), gan *euro*.

Kā atzīts tiesību doktrīnā, civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra puse cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu *(A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 62.lpp.*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 92.pantu pierādījumi ir ziņas, uz kuru pamata tiesa nosaka tādu faktu esamību vai neesamību, kuriem ir nozīme lietas izspriešanā.

Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa nosaka, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā.

Lietā nodibināts un par to nav strīda, ka prasītāja /pers. D/ un atbildētājs /pers. C/ ir 2013.gada 25.martā dzimušās /pers. E/ vecāki, ko apstiprina 2013.gada 03.septembrī izsniegtās dzimšanas apliecības /numurs/ kopija (lpp. 9).

Lietā nepastāv strīds par to, ka bērns dzīvo kopā ar prasītāju un prasītāja īsteno bērna aprūpi un uzraudzību, nodrošina viņai apģērbu, mājokli, veselības aprūpi, kopj un audzina atbilstoši savām iespējām, bet atbildētājs bērna uzturēšanā piedalās daļēji - katru mēnesi labprātīgi maksājot naudu meitas /pers. E/ uzturam no 2013.gada oktobra līdz 2013.gada decembrim ieskaitot *euro* 85,37 (Ls 60,00) mēnesī, bet no 2014.gada 01.janvāra *euro* 86,00 mēnesī.

Civillikuma 177.panta pirmā daļa nosaka, ka līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā.

Bērna kopšana un audzināšana ir dabiskas vecāku tiesības, kas nesaraujami saistītas ar obligāti pildāmiem pienākumiem, tostarp atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmo un otro daļu vecāku pienākums *ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu*. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns varēs pats sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu nebeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Saskaņā ar Civillikuma 177.panta ceturto daļu bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", paredz, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus katram bērnam no dzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Ministru kabineta 2010.gada 30.novembra noteikumi Nr.1096 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" paredz, ka ar 2011.gada 1.janvāri minimālā mēneša darba alga normāla darba laika ietvaros ir 200 latu.

Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumi Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" paredz, ka ar 2014.gada 1.janvāri minimālā mēneša darba alga normāla darba laika ietvaros ir 320 *euro* (Ls 225).

Kā izriet no atbildētāja paskaidrojumiem, atbildētājs piekrīt maksāt uzturlīdzekļus meitas /pers. E/ uzturam, bet nepiekrīt to apmēram, piekrītot maksāt mēnesī jau iepriekš maksātos *euro* 86,00 mēnesī.

Tiesa, noskaidrojot lietas apstākļus, pamatojas uz lietā esošajiem pierādījumiem, ievērojot Civilprocesa likuma 10.pantā noteikto, kā arī judikatūru.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 25.oktobra spriedumā lietā *Nr.SKC-1391/2012* norādīts, ka „lai noteiktu piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesai, izvērtējot lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar pušu paskaidrojumiem, ir: jānoskaidro, kāda ir bērna uzturam nepieciešamā summa, lai vislabāk nodrošinātu bērna intereses; jāizvērtē vecāku mantas stāvoklis un spēja šādu summu segt (vecākiem bērni jāapgādā atbilstoši katra ienākumiem un mantas stāvoklim); bērna uzturam noteikto summu jāsadala proporcionāli katra vecāka mantiskajam stāvoklim, ievērojot katra vecāka ieguldījumu bērna uzturēšanai. *Ministru kabineta noteikumos noteiktās minimālā summa piedzenama tikai tad, ja personai, no kuras piedzenami uzturlīdzekļi, ir īpaši apstākļi, piemēram, darba nespēja, kad viņš objektīvi nevar sniegt līdzekļus vispār vai var tos sniegt nepietiekoša apmērā."* Augstākās tiesasSenāts atzinis, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu pēc to prasījuma rakstura nav iespējams precīzi, balstoties uz lietā esošiem pierādījumiem, noteikt konstantu piedzenamo uzturlīdzekļa apmēru. Līdz ar to izdevumu pozīcijās, kuras ir mainīgas, tiesa var noteikt uztura summu pēc sava taisnīga ieskata, kas pamatots uz visu apstākļu apsvērumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Līdz ar to prasītājai, prasot uzturlīdzekļus, kuru apmērs pārsniedz Ministru kabineta noteikumos noteikto minimālo summu, jāpierāda ne tikai šī apmēra lietderīgums un pamatotība, bet arī, ka atbildētājam ir pietiekoši ienākumi, lai nodrošinātu tādu uzturlīdzekļu maksāšanu, kā arī savu ienākumu pietiekamība pieprasīto uzturlīdzekļu apmērā. Savukārt atbildētājam, ja tas iebilst pret pieprasīto uzturlīdzekļu apmēru, jāpierāda pieprasītās summas nesamērīgums ar bērna reālajām vajadzībām, vai arī prasītājas izvairīšanos no tai ar likumu noteiktā pienākuma arī pašai uzturēt bērnu, uzliekot šādu pienākumu vienīgi atbildētājam.

Atbildētājs no 2013.gada oktobra līdz 2013.gada decembrim (ieskaitot) ir labprātīgi maksājis prasītājai meitas /pers. E/ uzturam Ls 60,00 un no 2014.gada janvāra līdz 2014.gada martam (ieskaitot) *euro* 86,00 mēnesī, ko apliecina lietas materiālos esošās Latvijas Pasta orderu kopijas (lpp. 27,53-56) un bankas maksājuma apstiprinājumi par naudas pārvedumiem Nr.508 un Nr.516 (lpp. 83, 84).

Par prasītājas mantisko stāvokli noskaidrots, ka viņas ienākumi laika posmā no 2013.gada janvāra līdz 2013.gada decembrim sastādīja Ls 2963,50, ko apliecina VSAA 2014.gada 25.februāra izziņa Nr.14/512394 (lpp. 78-79).

Lietā nodibināts, ka /pers. D/ no 2005.gada 15.februāra strādā SIA „/nosaukums/" par informācijas ievadīšanas operatori ar pastāvīgu darba algu Ls 300,00 (no 01.01.2014. darba alga *euro* 430,00) mēnesī (lpp. 81, 82).

Lietā nav iegūti pierādījumi tam, ka prasītājai piederētu nekustamie īpašumi un transportlīdzekļi.

Par atbildētāja mantisko stāvokli noskaidrots, ka /pers. C/ strādā LR Iekšlietu ministrijas Valsts policijā un viņa ienākumi laika posmā no 2013.gada 01.janvāra līdz 2013.gada augustam ir bijuši Ls 5368,75 apmērā, ko apliecina VSAA 2013.gada 23.oktobra izziņa Nr.13/2347699 (lpp. 26), viņam pieder 2003.gada automašīna /TL marka/, ar reģistrācijas nr./TLmarka/(lpp. 48-49) un nekustamais īpašums - dzīvoklis /adrese/ (lpp. 46-47).

No Valsts ieņēmumu dienesta sniegtās informācijas izriet, ka atbildētājam saskaņā ar VID rīcībā esošo informāciju gūtie ienākumi 2012.gadā par laika periodu no 01.01.2012. līdz 31.12.2012. ir *euro* 23165,28, kā arī /pers. C/ ir reģistrēts VID nodokļu maksātāju reģistrā, nav reģistrēts pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā un nav reģistrēts kā saimnieciskās darbības veicējs, kā arī saskaņā ar VID rīcībā esošo informāciju /pers. C/ ienākumi laika posmā no 2013.gada 01.janvāra par periodu no 01.01.2013. līdz 30.06.2013. ir Ls 4022,75 (lpp. 85, 86).

No 2014.gada 08.janvāra AS „Swedbank" izziņas izriet, ka atbildētājam bankā nav atvērts neviens noguldījumu vai uzkrājumu konts (lpp. 57), savukārt no 2014.gada 09.janvāra AS „Citadele banka" izziņas izriet, ka /pers. C/ AS „Citadele bankā" ir atvērts norēķinu konts ar tam piesaistītu maestro maksājumu karti, kura pieejamais atlikums 2014.gada 09.janvārī ir *euro* 146,67, norēķinu konts ar tam piesaistītu American Blue kredītkarti un piešķirtu kredītlimitu *euro* 2134,31 apmērā, kura pieejamais atlikums uz 2014.gada 09.janvāri ir *euro* 1029,66, kā arī norēķinu konts ar tam piesaistītu WinWin maksājumu karšu komplektu, kura pieejamais atlikums uz 2014.gada 09.janvāri ir *euro* 149,07 (lpp. 58).

Lietā nodibināts, ka ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 19.novembra spriedumu lietā Nr.C29689613 no /pers. C/ par labu /pers. G/ nepilngadīgās meitas /pers. F/ uzturam piedzīti uzturlīdzekļi Ls 80,00 mēnesī, bet ne mazāk kā 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna 7 gadu vecumam un ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no 7 gadu vecuma sasniegšanas (lpp. 60-69). Lietā nav strīda par to, ka /pers. C/ maksā ar tiesas spriedumu piedzītos uzturlīdzekļus meitas /pers. F/ uzturam (lpp. 29-33).

Saskaņā ar prasītājas prasības pieteikumā ietverto bērna uzturam nepieciešamo izdevumu aprēķinu ikmēneša izdevumu summa bērna /pers. E/ uzturam pārsniedz *euro* 426,86 (Ls 300,00), no kuriem prasītāja lūdz piedzīt tikai *euro* 113,83 (Ls 80,00).

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmajā daļā noteikts, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Tiesa uzskata, ka nosakot uzturlīdzekļu apmēru, *maksimāli ir jānodrošina bērna intereses*.

Tiesai nav pamata apšaubīt prasītājas norādīto uzturlīdzekļu aprēķinu daļā, kurā bērnam par ēdināšanu mēnesī norādīti *euro* 99,60 (Ls 70,00), par šampūnu, ziepēm un citām higiēnas precēm *euro* 56,91 (Ls 40,00), par apģērbu *euro* 99,60 (Ls 70), par zālēm un vitamīniem *euro* 14,23 (Ls 10,00) apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma pirmo daļu, ja tiesa atzīst kādu faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2011.gada 18.maija spriedumā lietā *Nr.SKC-863/2011* norādījis, ka „tiesa var atbrīvot lietas dalībniekus no pierādījumu iesniegšanas, ja tā atzīst par vispārzināmu, ka bērna uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem utt.. Tā kā šīm empīriskām patiesībām (uz pieredzi pamatotām patiesībām) nav faktisku apstākļu nozīmes, bet tās ir tikai secinājumi un loģiski slēdzieni no zināmiem faktiem, tad tās pusēm nav jāpierāda, bet pati tiesa izlieto empīriskās patiesības kā loģiska slēdziena locekļus (*V.Bukovskis Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933., 333.-336.lpp.)*.

Tiesa atzīst par nepamatotiem atbildētāja paskaidrojumos norādīto argumentu, ka viņam nav jāapmaksā komunālie pakalpojumi par dzīvokli kurā ir deklarēti vairāki cilvēki, jo no lietas materiālos esošā 2013.gada 07.februāra rēķina izriet, ka komunālo maksājumu kopsumma par dzīvokli D.Brantkalna ielā 6 sastāda *euro* 197,52 (Ls 138,82) (lpp. 15) un no 2013.gada 05.septembra rēķina izriet, ka komunālo maksājumu kopsumma sastāda *euro* 99,54 (Ls 69,96) (lpp. 14), savukārt prasītājas bērna uzturēšanai nepieciešamo izdevumu aprēķinā norādītā summa *euro*35,57 (Ls 25,00) ir bērna daļa par saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem.

Tā kā fakts, ka bērnam ir nepieciešams ēdiens, apģērbs, atbilstošs mājoklis, kā arī elementāras higiēnas preces, ir vispārzināms, tiesa uzskata, ka nav jāpierāda bērna uzturēšanas izdevumi saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem noteiktā iztikas minimuma patēriņa groza apmērā (www.csb.gov.lv), kas 2013.gada decembrī sastādīja *euro* 252,19, kā arī ņem vērā, ka prasītājas lūgtā uzturlīdzekļu summa *euro* 113,83 (Ls 80,00) bērna uzturam mēnesī nesedz pat pusi no valstī noteiktā iztikas minimuma.

Tāpat tiesa uzskata, ka bērna attīstībai ir nepieciešamas rotaļlietas, nepieciešamības gadījumā – transports, kā arī atzīst, ka ratiņi,

gultiņa, pārtinamais galdiņš, bērnu vanna un barošanas krēsliņš ir atzīstami par nepieciešamajiem izdevumiem.

Tiesa neatstāj bez ievērības faktu, ka atbildētāja apgādībā ir ne tikai meita /pers. E/, bet arī meita /pers. F/, taču atzīst, ka atbildētāja ienākumi, kas pēc nodokļu nomaksas sastāda *euro* 597,61 (Ls 420,00) ir pietiekami, lai viņš varētu dot savas meitas /pers. E/ uzturam *euro* 113,83 (Ls 80,00) mēnesī. Lietas izskatīšanas gaitā nav gūti pierādījumi tam, ka atbildētājs būtu darba nespējīgs vai pastāvētu kādi citi objektīvi apstākļi, kas liegtu viņam izpildīt savu pienākumu rūpēties par savu nepilngadīgo bērnu. Atbildētājs ir darba spējīgā vecumā, var strādāt, gūt ienākumus *un nodrošināt visu savu bērnu pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.*

Novērtējot pušu mantisko stāvokli un bērna vajadzības, tiesa atzīst par iespējamu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai nepilngadīgās meitas /pers. E/ uzturam uzturlīdzekļus *euro* 113,83 (Ls 80,00) mēnesī, sākot no 2013.gada 16.septembra līdz bērna pilngadībai, ieskaitot piedzenamo uzturlīdzekļu summā /pers. C/ labprātīgi maksātos uzturlīdzekļus: 2013.gada oktobrī *euro* 85,37 (Ls 60,00), 2013.gada novembrī *euro* 85,37 (Ls 60,00), 2013.gada decembrī *euro* 85,37 (Ls 60,00), 2014.gada janvārī *euro* 86,00, 2014.gada februārī *euro* 86,00 un 2014.gada martā *euro* 86,00 apmērā.

Ja mantiskais stāvoklis izmainās, pusēm ir tiesības celt prasību par noteikto uzturlīdzekļu apmēra grozīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta noteikumiem no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta otro daļu tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunkts nosaka, ka prasībās līdz *euro* 2134, maksājama valsts nodeva15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par *euro* 71,14, līdz ar to, ņemot vērā piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, no atbildētāja piedzenama valsts nodeva *euro* 204,89 apmērā par labu valstij.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam un 42.panta pirmās daļas noteikumiem no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami izdevumi, kas radušies sakarā ar lietas izskatīšanu – ar tiesas pavēstu nosūtīšanu lietas dalībniekiem *euro* 4,70.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta trešās daļas 1.punktu ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir izdevumi par advokāta palīdzību.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta a)apakšpunktu ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai ar atlīdzināmi šādos apmēros: prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz 8500 *euro*, - to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 30 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas.

Prasītājas pārstāvis lūdz piedzīt no atbildētāja prasītājas labā tai radušos izdevumus par juridisko pakalpojumu saņemšanu par prasītājas pārstāvību lietā pret atbildētāju *euro* 74,03 (Ls 52,03) apmērā (lpp. 41). Prasītāja pēc juridiskās palīdzības vērsusies pie IK /pers. B/ privātajā juridiskajā praksē, kam arī prasītāja veikusi maksājumu par juridisko pakalpojumu saņemšanu.

Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktā noteikts, ka ir atlīdzināmi ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai, nevis jebkura cita juridisko pakalpojumu sniedzēja palīdzības samaksai. Šāda atziņa ir nostiprināta arī Augstākās tiesas Senāta jaunākajā judikatūrā (piemēram, Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 23.novembra spriedums lietā *Nr.SKC-377/2011*).

Ņemot vērā, ka prasītāja pēc juridiskās palīdzības bija vērsusies nevis pie zvērināta advokāta, bet pie IK /pers. B/ privātajā juridiskajā praksē, prasītājas izdevumi juridiskās palīdzības sniegšanai *euro* 74,03 (Ls 52,03) apmērā prasītājai nav atlīdzināmi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} panta pirmās daļas prasībām nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 93., 97., 189.- 195., 204.^{1}pantu, tiesa

nosprieda:

Prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus meitas /pers. E/, personas kods /personas kods/, uzturam *euro* 113,83 (viens simts trīspadsmit *euro* 83 centi) (Ls 80,00) mēnesī, sākot no 2013.gada 16.septembra līdz bērna pilngadībai, ieskaitot piedzenamo uzturlīdzekļu summā /pers. C/, personas kods /personas kods/, labprātīgi maksātos uzturlīdzekļus: 2013.gada oktobrī *euro* 85,37 (Ls 60,00), 2013.gada novembrī *euro* 85,37 (Ls 60,00), 2013.gada decembrī *euro* 85,37 (Ls 60,00), 2014.gada janvārī *euro* 86,00, 2014.gada februārī *euro* 86,00 un 2014.gada martā *euro* 86,00

apmērā.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, tiesas izdevumus- valsts nodevu *euro* 204,89 (divi simti četri *euro* 89 centi) apmērā par labu valstij, kas iemaksājami: saņēmēja iestāde: Valsts kase; reģistrācijas Nr.90000050138; konta Nr.LV55TREL1060190911200; BIC kods: TRELLV22; iemaksas mērķis: valsts nodeva tiesu iestādē – C-3688/14.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, tiesas izdevumus - ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus euro 4,70 (četri *euro* 70 centi) apmērā par labu valstij, kas iemaksājami: saņēmēja iestāde: Tiesu administrācija; reģistrācijas Nr.90001672316; konta Nr.LV51TREL2190458019000; BIC kods TRELLV22; iemaksas mērķis: 21499 - ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, C-3688/14.

Noraidīt prasību daļā par prasītājas izdevumu juridiskās palīdzības saņemšanai *euro* 74,03 (septiņdesmit četri *euro* 03 centi)(Ls 52,03) apmērā piedziņu no atbildētāja.

Spriedums daļā par tiesas izdevumu piedziņu izpildāms labprātīgi 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Maksājuma dokumenti par valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu iesniedzami Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā, Rīgā, Lomonosova ielā 10 2.stāvā, 244.kabinetā, norādot tiesneses uzvārdu un lietas numuru.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2014.gada 22.aprīļa, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese D.Dzērviniece